

Un grapat de veritat, un polsim de fantasia i un pessic de tendresa

L'avi que encara volia volar

Un dia, d'un mes, d'un any, darrere la finestra entreoberta d'una casa d'un carrer de Cabrera de Mar, em trobo una persona entranyable, d'avançada edat, amb cabells blancs i de mirada serena i tranquil·la. Estava asseguda en un balancí. M'hi acosto, la saludo amb un "bon dia", em convida a entrar, m'assec en una cadira a prop seu i encetem una conversa en què, amb una clara i nostàlgica memòria, m'explica aquesta història real. Tocant al balancí hi tenia una tauleta amb un got d'aigua, en fa un glop. Amb veu cansada però prou clara i amb un gest suau i descriptiu, obre l'escriptori del seu cervell, ple de petits calaixets on hi ha guardats com un tresor tots i cadascun dels bons dies i les males hores viscudes, i diu: "En aquest poble que estimo pel seu, encara, tranquil dia a dia. Potser amb el pas dels anys, que ja en són uns quants, t'atures a pensar com han estat totes aquestes èpoques, del poc que vàrem poder fer i del molt que vàrem deixar de viure, de no poder ni treure el cap per la finestra, més enllà del que es veia des del castell de Burriac, d'estendre les ales per volar, per veure món, conèixer altra gent i altres costums".

I segueix: "Per això obro aquests calaixets, per reviure aquestes èpoques afortunades que, malgrat les dificultats, les mancances i la poca amplitud de mires, vaig ser i encara en sóc, de feliç".

"Els primers quatre calaixets viscuts entre Santa Helena d'Agell, on vaig néixer, i Cabrera de Mar. Les vivències de l'escola, el fer de pagès a casa, el bàsquet, el grup de teatre, la colla d'amics, el fer l'aleta a les mosses i alguna que altra... trapelleria. Tot això va començar un dilluns de maig a una casa de pagès amb el meu primer plor". Heus aquí el seu relat:

La infantesa, en el primer calaixet de l'esquerra. Amb un xic de pols per la seva llunyania, però encara bastant clar en el record d'aquells primers anys. En surt la protecció dels pares i germans en les meves primeres passes. Hi trobo l'impacte de la joguina que et deixaven els Reis d'Orient, la bata de ratlles i el cara al sol a l'escola, el catecisme ranci de l'església, el pa amb vi i sucre per berenar. En general, el record trist del bàsic i esquifit ensenyament, mancat d'informació veraç i de la realitat del temps que vivíem... Potser sí que tenies, vivint en una casa de pagès, l'avantatge de conèixer

perfectament com es sembren i creixen les patates, els pèsols i els tomàquets, com trenca la closca d'un ou el pollet en néixer, com una gata pareix sis o set gatets o com s'enganxa el cavall al carro. Però també senties el remugar amarg del pare quan fotia una glaçada o una calamarsada i matava o trinxava els sembrats. Llavors tot l'esforç i les suors d'uns quants mesos, en un moment, se n'anaven a fer punyets i les conseqüències només feien que agreujar la ja malmesa economia del pagès, que depèn del que cau del cel i de les plagues d'insectes, per poder vendre la vianda de tot l'any a bon preu i poder sentir cantar i riure el pare.

Amb tot això no sabies, ni et deixaven saber, que podies volar.

La pubertat, al calaix del mig. Ple d'incerteses i foscors de la vida. De preguntar-te qui ets i d'on vens. De topar-te amb els perquè constants. De jugar a metges amb la veïna, on llavors descobries que elles tenen el cos diferent al teu. Del que allò, aquella paraula, aquells pensaments no es podien fer, dir, ni tenir, perquè tot era pecat. El record que ser trapella era comprar tots els números perquè el pare t'etzibes una bronca i algun clatellot. Eren els temps en què un company més gran de l'escola et feia assabentar de qui eren els Reis, de com es feien els nens, del que era la vida i de tantes coses que a casa no podies quasi ni parlar-ne. Era l'edat en què a la majoria dels nens de la postguerra ens amagaven o mentien sobre les coses del dia a dia, sobre la política, el sexe o la religió, perquè era tabú. O de qui eren els bons o els dolents segons qui va guanyar o perdre la guerra. En cap moment t'obrien cap finestra per poder veure, escoltar i olorar el món perquè, més enllà de deu kilòmetres, tot ja era molt llunyà.

Aleshores ja t'adonaves i sabies que es podia volar, però no tenies força, ni les ales amb prou plomes per poder-ho fer.

L'adolescència, en el calaixet de sota a l'esquerra. L'adolescència és el temps que, de ben segur, marca la resta de la teva existència. És el més ple de tots, curull d'embolics i de coneixements sobtats perquè no ets un nen però tampoc un jove del tot. La sorpresa de les primeres ereccions i dels llençols mullats pels vessaments nocturns. Anys en què, per les circumstàncies encara de la postguerra, a les cases es frenava la teva autonomia i logística, sobretot per la qüestió econòmica, que depenia totalment dels pares i això limitava moltes de les coses que hauries volgut tenir o fer, i llocs on

hauries volgut anar i conèixer. Surt el record dels dies en què es despertava amb tota la força el teu instint sexual i empaitaves totes les mosses que podies i es deixaven. Feies córrer la mà, encara que et diguessin que et quedaries cec, amb els ossos tous i no sé quantes calamitats més. Temps en què no t'entenes amb els pares, per la seva repressió i tancament, temps en què sents la rebel·lia contra tu i contra tots i totes les coses que t'envolten. Anys en què aprenies més coses, bones o dolentes, fora de l'escola que no pas a dins.

Eren moments en què volies però no podies, en què potser podies però llavors no volies.

Llavors ja tenia ales potents per poder volar, però no la suficient autonomia i, perquè no ho poguessis fer, te les eixalaven, com a l'aviram perquè no s'escapi del galliner.

La joventut, en el primer calaixet de la dreta. El convuls temps de deixar de ser aquell inconscient i eixelebrat adolescent per començar a ser un home. El moment d'escollir feina per la necessitat de portar diners a casa. Temps de començar a olorar i tastar les mil noies que volies veure, de menjar-te el món sencer, dels primers petons furtius, dels enamoraments i desenganys. Temps en què ja t'adones de la hipocresia dels humans, de les mentides dels polítics, del dubtes de la religió, de tot el que t'havien fet viure tant si com no. El temps en què aprens a malfiar-te del que et vol vendre "duros a quatre pessetes", aprens que no tot és blanc o negre i que més enllà dels deu quilòmetres també hi ha vida. El temps de tenir algun duro a la butxaca per poder vestir un xic millor i presumir davant les mosses, i també de fer-te el xuleta amb la primera moto que amb sacrificis t'havien comprat. **Edat en què podia volar, tenia força, tenia ales, tenia el desig, tenia... però la incertesa de quin rumb podia prendre la meva primera volada m'omplia de dubtes i no podia aixecar el vol per la por d'estimbar-me, o d'estampar-me a la primera paret, de perdre'm en un món totalment desconegut.**

El de ser adult, en el calaixet del mig. Temps de màxima responsabilitat en l'activitat laboral. El moment d'enamorar-te. El moment del prometatge i el casori, que

així ho manava la moral i la norma de llavors: amb la mateixa parella “fins que la mort us separi”, això sí, conscientment i amb molt de gust, fins al dia d’avui. I sense adonar-te’n, o sí, la reproducció feia la seva feina per la continuïtat de l’espècie. Dues o tres criatures, era l’opció de la majoria de parelles. El primer nen, per l’orgull del pare; el segon nena, per la mare. Però si torna a sortir nen ve el tercer buscant la nena, o com ho deien família, veïns i amics, la “relliscada”.

Aleshores arriben tots els deures: de parella, de pare, l’escolarització i educació dels nouvinguts perquè ells sí puguin obrir totes les finestres possibles per poder volar, la feina professional, els equilibris econòmics, el no dormir les hores que voldries. Amb tot això a la motxilla, et quedava una petita part de vida per l’oci amb la parella i amics.

Aleshores no tenies temps de pensar ni tan sols en aixecar el vol. Potser ja no et quedava ni un xic d’energia després de tot l’esforç que comportava la responsabilitat d’endreçar totes les tasques del dia a dia i és per això que les ales restaven ben plegades sense poder volar.

La maduresa, al calaixet de sota a la dreta. Segons diuen, és l’edat més estable perquè ja has adquirit l’experiència i els coneixements com a persona. Amb la descendència ja encarrilada, comences a dedicar, a banda de la feina, mitjà imprescindible per poder existir, unes estones més a l’oci amb la parella i als afers i aficions personals. Veus la vida des d’una altra perspectiva, i penses que ja has complert amb les obligacions personals i pagat el peatge dels anys viscuts fins aleshores, i que vols començar a cobrar de mica en mica tota la feina feta. Ja no tens les ganes ni la curiositat de menjar-te el món, sinó tot el contrari, que el món se’t mengi a tu per recuperar els petits o grans plaers que havies deixat aparcats per les voreres del camí recorregut.

En aquesta bonica fase de la vida, si tens la sort de no tenir el cos massa atrotinat, de tenir el cervell amb certa claredat i amb algun euro a la butxaca, pots somiar en aixecar el

vol a llocs propers o llunyans que només coneixes perquè has vist en postals, al cinema o a la televisió.

Vivències i anhels de l'últim tram de vida, al calaix del mig.

Com sabreu, en la majoria d'escriptors més antics i en algun d'ara també, al mig dels calaixets de costat i costat n'hi ha un amb més amplitud i amb poca fondària. És aquí on guardaré aquestes darreres hores, dies o anys que em regali la resta del camí de la meua existència, on posaré els somnis de les volades que, encara que amb les ales ja un xic cansades i havent perdut algunes plomes amb vols de no gaire alçada i poca durada, no havia pogut fer mai.

La jubilació. La primera de les grans èpoques d'aquesta segona part de la vida.

Totes les grans coses que es poden fer quan s'arriba a aquests importants anys. Si, per l'atzar, la sort o l'ADN, continues tenint la carrosseria activa i el terrat sense goteres, és el temps de poder gaudir de tots els minuts del dia, de no fer res, de fer el badoc i distreure't amb qualsevol cosa. És el temps dels capricis, de prendre de l'estanteria de la vida totes les coses bones que tens a l'abast per petites que siguin, en definitiva... el temps de viure.

Temps de deixar enrere el despertador, les obligacions, els horaris, els problemes i les emprenyades amb amos i encarregats, amb la satisfacció d'haver conegut l'ofici professionalment amb plenitud.

Ser avis. El fantàstic i breu temps. Dels moments inexplicables, de sentiments i d'emocions, que has d'aprofitar intensament, perquè els nens es fan grans en un tres i no res. Temps que, en certa manera, et rejuveneix, et trasllada a quan els teus fills eren infants, però amb molta més tendresa, perquè no tens l'obligació d'educar-los, sinó al contrari, de consentir-los tot allò que els pares no els deixen fer. Temps que, potser algunes obligacions et lliguen alguna hora d'algun dia de la setmana, però que desitges

que hi sigui per viure la innocència i fragilitat d'aquella continuïtat de la teva pròpia vida.

Bavejar davant la mirada neta i transparent d'aquells ulls que et demanen “juga amb mi”, “guia'm i ensenya'm tot el que necessitaré pel camí que començo”. Del primer dia que sents amb no gaire claredat la paraula avi. De tants i tants moments de gaudir d'una mirada, d'una abraçada, d'una rialla i a voltes del patiment per una febrada, un genoll pelat, una banya al front per una caiguda, perquè les coses, afers i problemes, que per nosaltres els adults són insignificants, per ells són un daltabaix.

La vellesa. Bonic temps, que si encara el cos i la ment continuen estant activats, tot i que amb algunes mancances naturals, t'adones que cada dia que passa el tancament definitiu de tots els calaixos de l'escriptori de la teva vida és més a prop.

Temps d'agraïment de tot el que la vida t'ha donat, l'extraordinària família que tinc, dels molts i grans amics i amigues, de la plenitud del temps professional, dels grans moments d'esbojarrat oci. Temps d'aprendre dignament i serenament a fer-se vell, de conviure amb les arrugues, el dolor de genolls i la realitat de la frase “si no fos per”.

Temps també, però, pels dies de tristor per acomiadar, per llei natural o abans d'hora, pares, familiars i amics.

Crec que és el temps de saber i acceptar fer-se vell.

De saber renunciar a les coses que ja no pots fer, de gaudir de tots i cadascun dels regals que encara la vida i la salut et donen. De cuidar-te, però de regalar-te els bons moments que puguis.

El somni de sempre Una tarda, després de tancar molt suaument aquells petits calaixets, deixo obert aquest del mig amb el lloc just per posar aquests últims moments i records. Balancejant-me en el balancí veig que a fora una brisa suau fa bellugar les fulles de l'arbre del davant, mentre a dins sona una música tranquil·la, i amb el cos i la ment relaxats, les parpelles em cauen i m'endinso en una dolça becaïna.

És llavors quan vaig sentir que els braços se m'allargaven i es transformaven en aquelles ales que sempre havia volgut fer bategar. Encara que aleshores ja eren un xic anquilosades i havien perdut algunes plomes, m'enfilava al llindar de la finestra i sense cap por empenia un vol de no gaire alçada i poca durada, fent realitat el que no havia pogut fer mai. Tot volant m'adonava que tots els meus records i vivències al llarg dels anys a Cabrera de Mar ja no restaven vius, que només estaven guardats gelosament en els calaixets del meu cervell.

De retorn i un xic cansat, m'aturava a dalt de la rovellada creu de Montcabré, des d'on es veu Cabrera des d'una altra perspectiva i els llocs es veuen totalment diferents que com s'albiren des de Burriac o des del turó del cementiri. Respirava fons i retornava cap a casa i just en seure al balancí, despertava de la dolça migdiada.

Agafó paper i llapis per escampar aquests pensaments i donar vida en forma de lletres al record de tots els records, després de veure complet el somni de **l'avi que encara volia volar... i escriu**

Lloança a la vida

Camins amb olors de farigola i cant d'ocells
sota els pins, records de furtius petons,
oloro i escolto en els llençols estesos al sol
perfums i gemecs d'una nit esbojarrada.

L'amor present que em fa bategar el cor
records d'antics amors amagats a l'ombra
gaudir de les vivències i dels grans moments
sempre envoltat de bons amics i amigues.

Menjant, cantant, rient, ballant i xerrant
per places i envelats de qualsevol poblet,
però també vivint dies foscos i nits tristes
plorant per uns adéus massa matiners.

Quant l'espelmeta del meu cos s'apagui,
i ja inert no camini, pensi, estimi i gaudeixi
me n'aniré content del que hauré pogut fer,
sense cap tristor del que volent no he fet.

Llavors les meves cendres no sé des d'on
seguiran rient, ballant, cantant i cridant

VISCA LA VIDA !!!!!!!!!!!!!!!

Aleshores, uns instants abans del darrer alè, tancaré aquest últim,
més ample i no gaire profund calaix del mig i me n'aniré tranquil.

Respiro profundament i penso que és bonic tenir l'escriptori ple de calaixets
del que t'ha feliçment donat i tristament robat durant el llarg de la teva vida.

Sant Jordi 2023